

villighedens Vej, saaledes at der offredes ad frivillig Vej baade fra Arbejdernes og Arbejdsgivernes Side og fra alle Samfundsmedlemmer, der havde Interesse i Sagen. Der skulde bygges, om jeg saa maa sige, fra nedan af lidt efter lidt, saaledes at der kunde ske en sund og naturlig Vækst, thi som i alle andre Livets Forhold er det det, der holder Stik og holder ud i Længden. Men det kan ikke nægtes, at paa den Maade, som Lovforslaget her vil give, giver man fra oven af. Man kaster store Kapitaler, Millioner, ud, hvor der i Virkeligheden kun kræves en Støtte fra Statens Side paa Tusinder. Det kan ikke nægtes, at man paa den Maade sandsynligvis vil frembylle en Masse smaa Hjem, men jeg har i alt Fald den Betænelighed, at der deri ligger en Fare for, at det vil blive Drihushplanter. Jeg skal imidlertid ikke opholde mig ved en Tanke, som i alt Fald for lange Tider maa siges at være skrinlagt, selv om den vel nok kan staa op ad anden Vej. Jeg tænker herved paa den sunde og naturlige Vej, ad hvilken man paa ikke faa Steder har begyndt at hjælpe Landarbejderne, idet man flere og flere Steder ad Frivillighedens Vej opretter Spareforeninger for Tyender og Arbejdere, hvorigennem man faar en Sikkerhed for, at de Folk, der fra deres tidligere Tid have villet tænke paa deres Fremtid, ogsaa ere værdige til at blive hjulpe.

Da denne Sag imidlertid over for det, der i Øjeblikket foreligger, ikke har nogen Retydning, skal jeg holde mig til selve Forslaget. Jeg skal ikke komme ind paa de store Uoverensstemmelser, der findes mellem det foreliggende af Folketinget vedtagne Forslag og det oprindelige Regeringsforslag, og heller ikke paa dem, der fandtes i forrige Samling mellem Folketinget og Landstinget. De ere saa udførlig og indgaaende fremdragne af det meget ærede Medlem for Odense (Koch), der i forrige Samling var Landstingsudvalgets Ordfører, at jeg ikke skal trætte de ærede Medlemmer med at gentage det her. Jeg skal for mit Vedkommende kun sige, at saa store disse Uoverensstemmelser end ere, navnlig finansielt set — og i den Henseende er deres Betydning ikke ringe — staa alle disse Uoverensstemmelser dog for mig i anden Række. For mig er der et Punkt i Lovforslaget, der staaar i første Række, og derom er der efter min Betragtning desværre Enighed mellem Regering, Folketing og Landsting om, hvorledes denne Lov praktisk skal føres ud i Livet. Efter Lovforslaget skal den føres

ud i Livet af Amtskommissioner. Der nedsættes for hver Amtsradsreds en Kommission, bestaaende af 3 Mænd, hvoraf den højtærede Landbrugsminister vælger den ene og Amtsrådet de to andre, og heraf skal den ene være Husmand. Nu er det jo dog i og for sig mærkeligt, at man paa en Gang vil skabe 21 eller 22 ny Institutioner, hvor vi have gamle og prøvede Institutioner, der sikkert paa en udmærket Maade kunde varetage dette Hverv og efter min Formening paa en langt, langt bedre Maade end disse mange Kommissioner, vi nu skulle have. Jeg skal ikke dvæle ved den Bekostning, der vil kunne spares derved, thi den er i Forhold til selve Sagen en Ubetydelighed; den kan være 50—60—80,000 Kr. om Aaret, og det er jo ikke noget, der har saa overordentlig meget at sige — omendskønt det vilde være et godt Bidrag til at sætte Renten lidt lavere og derigennem komme altsaa selve de vordende Husmænd til Hjælp. Nej, mine Betæneligheder over for disse Kommissioner ere navnlig — og det vil jeg henstille til Overvejelse for det eventuelle Udvalg — om det virkelig ikke kan forstaaes, at det, at i et stort Amt 3 Mænd skulle kunne bestemme, hvem der er værdige til at faa disse Huse, vil være en uoverkommelig Gerning; de kunne som Regel kun tage deres Bestemmelse efter Attester og skriftlige Anbefalinger og Vidnesbyrd, og nu kende vi jo desværre allesammen, hvor meget den Slags Attester i Grunden ere værd. Det vil være ganske anderledes, naar et Sogneraad indstiller en Mand som egnet og værdig til at faa en saadan Hjælp. Sogneraadet vil personlig kende hans tidligere Opførsel, kende, hvorvidt han er egnet til at blive hjulpen, vide, om der virkelig sker ham nogen Velsignelse og Gavn ved, at han kommer i Besiddelse af et saadant Hus, saa at han kan blive siddende i det og opføde sine Børn. Sogneraadet vil ikke blot kende hans eget tidligere Forhold, men det vil ogsaa kende hans ægteskabelige Forhold, hvorledes hans Hustru egner sig til at hjælpe ham saaledes, at han kan bestaa i et saadant Hus. Alt dette vil Sogneraadet kunne vide. Men hvorledes skal en saadan Amtskommission paa 3 Medlemmer have noget som helst Kendskab til Manden? Sikkert ikke i et af ti Tilfælde vil den kunne have det personlige Kendskab, som det i saa Henseende fremfor alt vil komme an paa. Det er denne Tvivl, der rejser sig hos mig mod Lovforslaget, og kunde den blive beroliget, vilde jeg kunne